

Töötuba jäätmete teemadel

Eesmärgid:

- Uurida, kuidas jäätmed tekivad ning nende mõju keskkonnale
- Õppida, kuidas vähendada, taaskasutada ja ümber töödelda tekkivaid jäätmeid
- Näidata, kuidas meie toitumisharjumused mõjutavad keskkonda
- Tutvustada säästliku elustiili lepingut

Sissejuhatus (5-10 min)

Seleta, mis juhtub jäätmetega ning nende teekonda prügimäele. Räägi prügimägedega kaasnevatest probleemidest. Meil jääb ruumi järjest vähemaks ning me täidame seda ebavajalike asjadega. Tutvusta jäätmete vähendamise, taaskasutamise ja ümbertöötlemise võimalusi. Vähendame enda tekitavat jäätmekogust, keeldume mitte esmatähtsatest pakenditest, kasutame pikaajaliselt kasutatavaid tooteid ning ostame ümbertöödeldud tooteid.

Prügihunnik (10 min)

Jaga õpilased rühmadesse ning anna igale rühmale kott (eelnevalt puhastatud) prügiga ning järgnev tööleht:

Ese	Ümbertöötlemine	Taaskasutamine	Prügimäele

Igas prügikotis peaks sisalduma esemeid igast kategooriast, näiteks: müslikarp (vms pappkarp), plastikust jäätisekarp (vms plastikust tooteümbris), plastikust kilekott, plastikpudel, ajakiri/ajaleht, porgand (või muu juurvili), kartulikrõpsude pakend, alumiiniumist toidupakend (nt. poodides müüdava valmistoidu oma).

Rühmades olevad õpilased peaksid igat eset põhjalikult uurima ja täitma töölehe, märkides ära, milliseid esemeid saab taaskasutada ja/või ümber töödelda (ja kuidas) ning millised peaks saatma otse prügimäele. Kõige lõpus peaksid rühmad oma tulemusi üksteisega jagama.

Ainus ese, mis peaks minema prügimäele on kartulikrõpsude pakend, kuna tegu on erinevate materjalide seguga – alumiiniumi ja plastiku kombinatsiooniga.

Lagunemine (5 min)

Õpilased jäävad samadesse rühmadesse, mis eelnevalgi harjutusel. Neile antakse erinevad kaardid, millel on kujutatud erinevaid esemeid (metallpurgid, klaaspudelid, jne) ning teised kaardid, millel on kujutatud ajahulki. Õpilased saavad arutada, mis kaardid sobivad kokku (s.t. esemed ajahulgaga) – selgitamaks välja, kui palju kulub aega erinevate materjalide lagunemiseks prügimäel. Õpilased

peaksid arutama omavahel, millised esemeid ei saa ümber töödelda ning pakkuma võimalusi, kuidas selle probleemiga tegeleda. Kõige lõpus peaks jällegi kordama jäätmete vähendamise, taaskasutamise ja ümbertöötlemise põhimõtteid.

Täisring (3 min)

Seejärel me toome jälle välja, kui oluline on, et me tarbime ümbertöödeldud tooteid, et anda ümbertöötlemisele tähendus. Me arutame, milliseid ümbertöödeldud materjalidest tooteid me saame osta Eestis.

Hea snäkipaus, halb snäkipaus (10-15 min)

Ka see, mida me sööme omab keskkonnamõju!

Tee snäkikott, milles sisalduks erinevaid snäkke, näiteks:

- kodumaiseid puuvilju ja eksootilisi puuvilju,
- kodust võileiba ja poes ostetud pakendatud võileiba,
- tavalist juustu ja kõrgtöödeldud juustu,
- kodumaiseid komme ja välismaiseid komme,
- pakk kartulikrõpse,
- jne.

Palu kahel vabatahtlikul jagada koti sisu kaheks: „hea snäkipausi“ ja „halva snäkipausi“ omaks. Nad peaksid põhjendama, miks nad need komponendid nii sorteerisid. See võimaldab jällegi arutleda jäätmete, taaskasutamise, ümbertöötlemise, orgaanilise toidu ja toidu-kilomeetrite teemadel. Pane neile südamele, et nad peaksid mõtlema oma tegevuse tagajärgedele.

Elustiili lepingu tutvustamine (15 min)

Tutvusta neile säästliku elustiili lepingut, mida nad peaksid järgnevat 4 nädalat järgima.

Allikas: Programmijuhend „Be the Change Challenge“, Peace Child International, p 14-15

Lisa: Töölehed

Ese	Ümbertöötlemine	Taaskasutamine	Prüginäide

Ese	Ümbertöötlemine	Taaskasutamine	Prüginäide

Ese	Ümbertöötlemine	Taaskasutamine	Prüginäide

Ese	Ümbertöötlemine	Taaskasutamine	Prüginäide

Lagunemise infoleht

Ese	Lagunemisaeg
Paberrätik	2-4 nädalat
Banaanikoor	3-4 nädalat
Paberkott	1 kuu
Ajaleht	1,5 kuud
Õunasüda	2 kuud
Pappkarp	2 kuud
Puuvillased kindad	3 kuud
Apelsinikoored	6 kuud
Vineer	1-3 aastat
Villane sokk	1-5 aastat
Piimapakend (tetrapakk)	5 aastat
Suitsukonid	10-12 aastat
Nahkkingad	25-40 aastat
Terasest konservipurk	50 aastat
Vahtmaterjalist plastiktopsid	50 aastat
Kummikud	50-80 aastat
Plastikpakendid	50-80 aastat
Alumiiniumist purgid	200-500 aastat
Plastikpudelid	450 aastat
Ühekordsed mähkmed	550 aastat
Kalapüügijõhv	600 aastat
Plastikust kilekotid	200-1000 aastat